

ETT FALL AV FÖRTROENDE FÖR VALMYNDIGHETEN

Förtroende för myndigheter

Vad myndigheten kan påverka

- Myndighetens kompetens att utföra sin uppgift
- Myndighetens motivation att utföra sin uppgift
- Individens erfarenheter av myndigheten och upplevelse av rättvis behandling
- Avsaknad av korruption

Utanför myndighetens kontroll

- Myndighetens resurser att utföra sin uppgift
- Individens mellanmännsliga tillit
- Allmänt förtroende för staten, myndigheter, och politiker
- Polarisering

En teori inom statsvetenskapen:

Korrekt genomförd myndighetsuppgift → ökat förtroende för myndigheten → ökad
nöjdhet med svensk välfärd/demokrati

Ett fall: Valmyndigheten

- Centralt ansvarig för genomförandet av val och folkomröstningar
- Fastställer valresultatet
- Hanterar röstlängder
- Tar fram röstkort och valsedlar
- Delegerar till Länsstyrelsen och valnämnder i kommuner att genomföra röstningen och rösträkningen

En grundförutsättning för demokratiförtroende är en uppfattning att demokratiska val genomförs med integritet

Studie:

Det misslyckade valet i Västra Götaland 2010

Det misslyckade valet i Västra Götaland 2010

Val till regionfullmäktige, September 19, 2010:

Kontroll visade att slarv i sluträkningen:

- 104 budröster felaktigt godkända
- 51 förtidsröster räknades aldrig
- 16 röster på Centerpartiet kom ej med i sluträkningen

Valprövningsnämnden (Februari 2011) att 16 extra röster på Centerpartiet istället för Socialdemokraterna hade ändrat mandatfördelningen och misstagen ”med fog kan antas ha inverkat på valutgången”

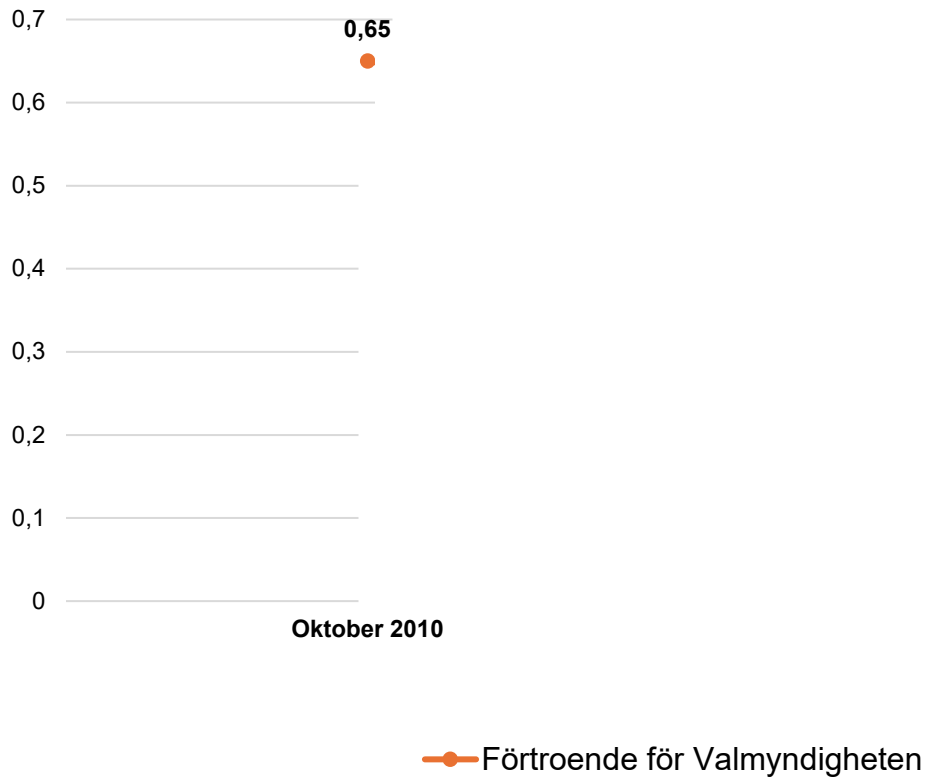
1,2 miljoner i Region Västra Götaland behövde rösta igen, Maj 15, 2011
(första omtagningen sedan 1944)

En teori inom statsvetenskapen:

Misslyckat genomfört val → minskat förtroende för Valmyndigheten → minskad nöjdhet med svensk demokrati

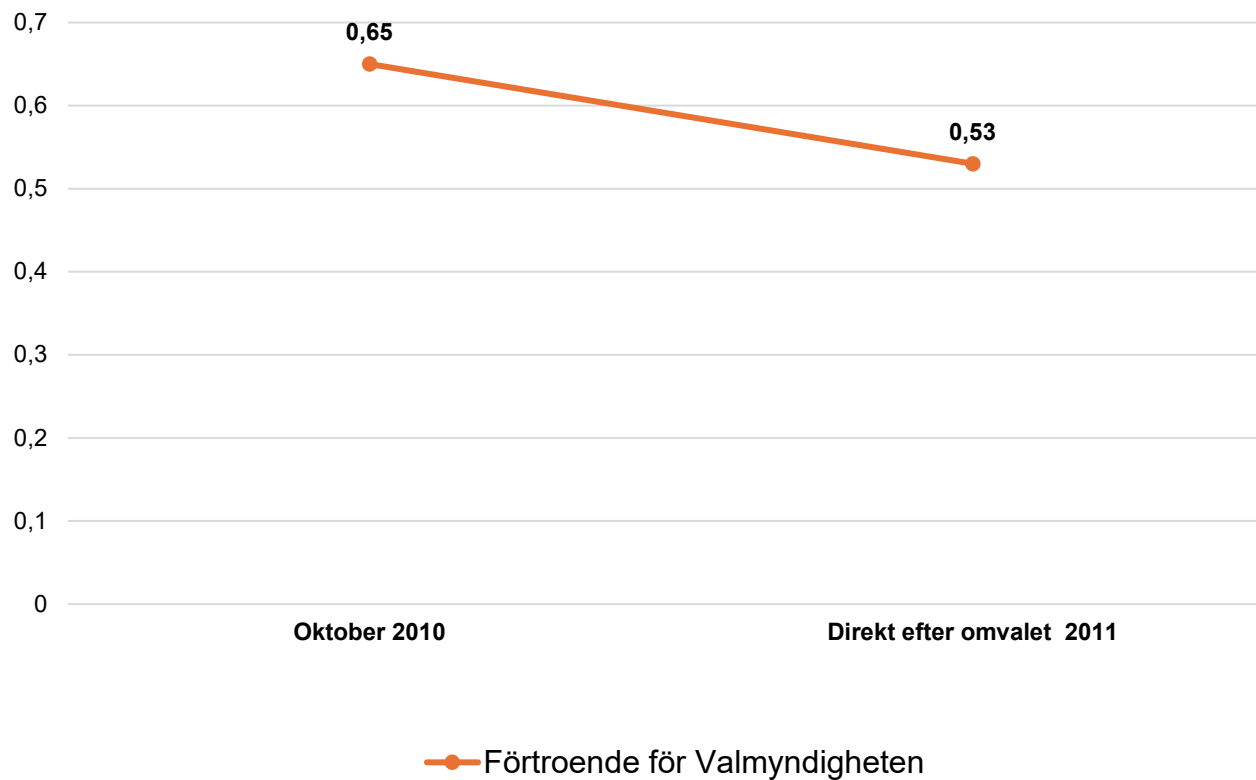
Förtroende innan felet uppdagades

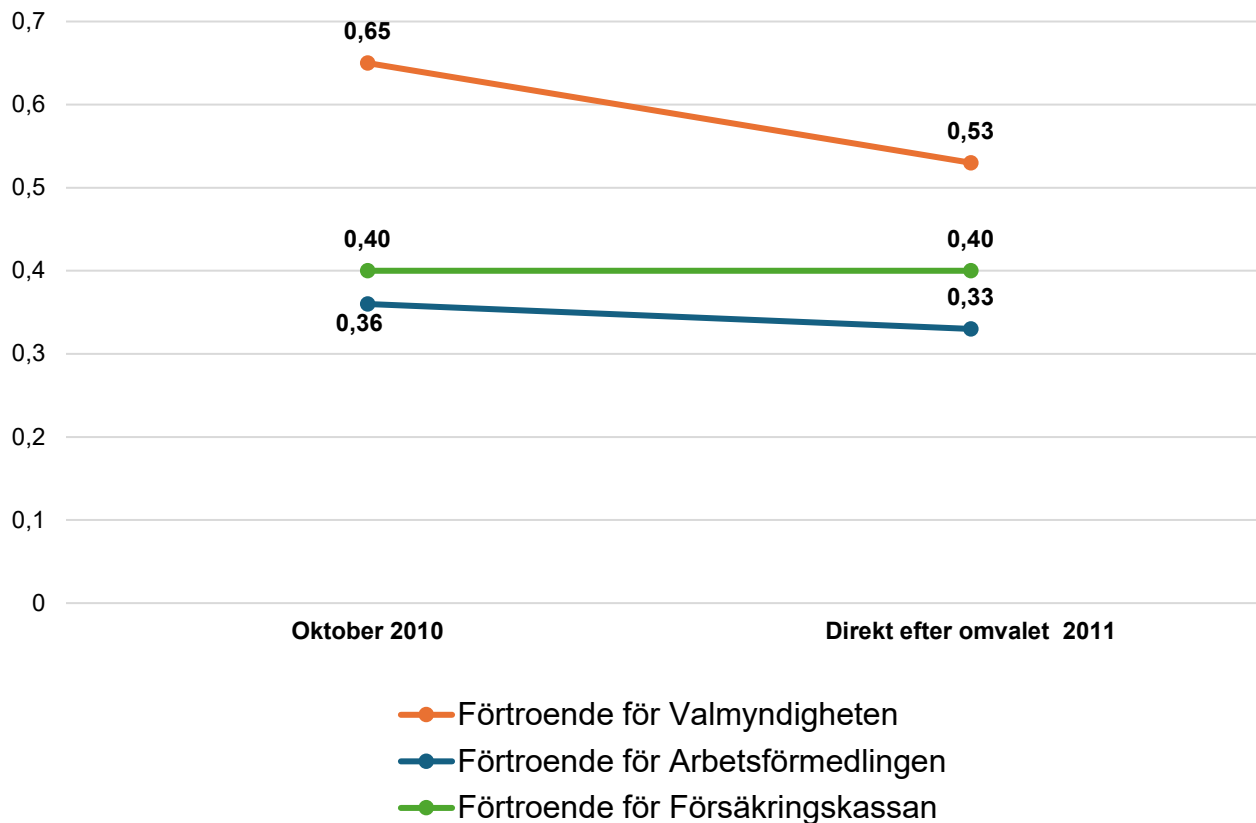

Effekter av omvalet

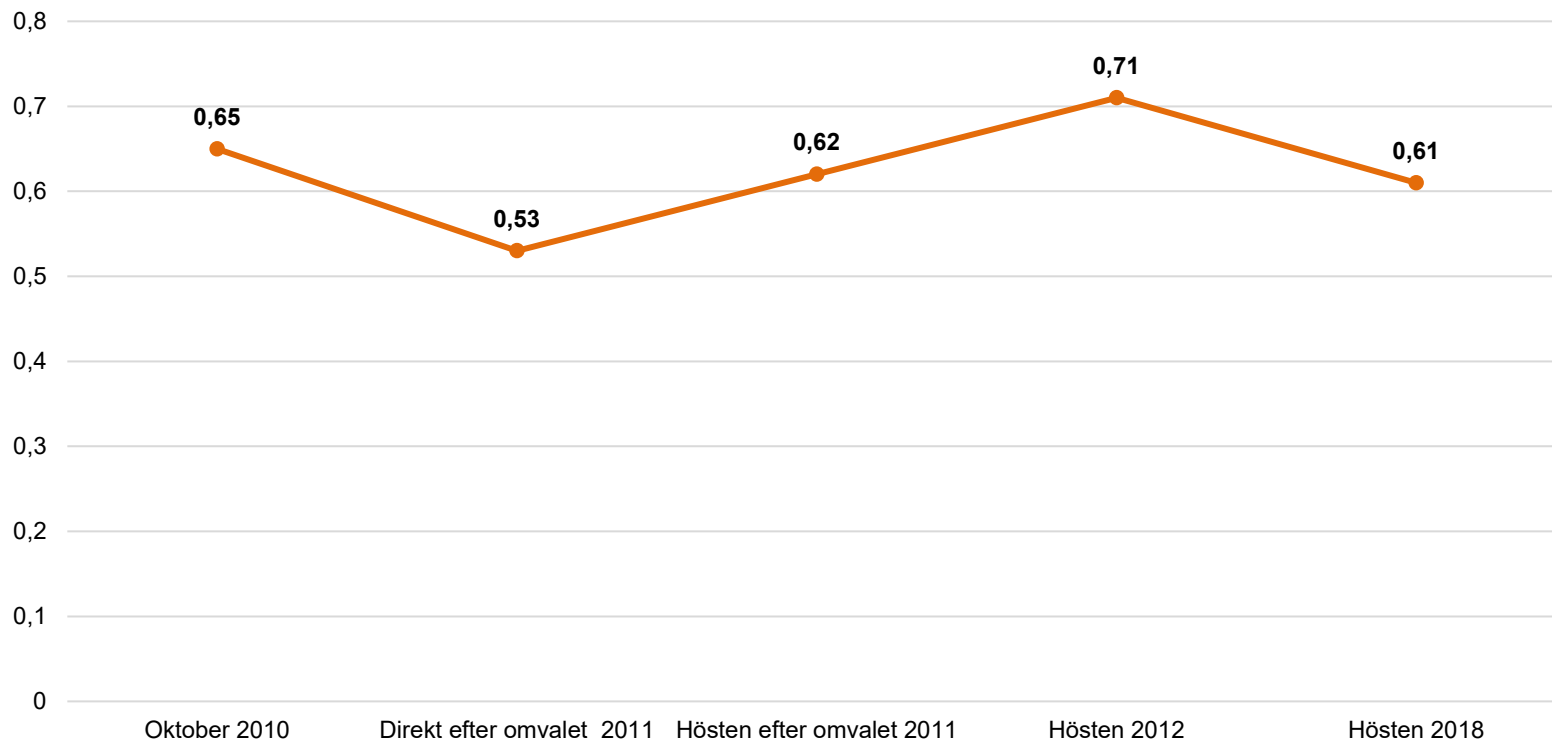

Inte ett allmänt ökat missnöje

Förtroendet för Valmyndigheten repareras över tid

Grundtanken på pränt: Samma individer över tid

Table 6

Fixed effect regression parameters estimated when predicting satisfaction with democracy with the perceived job performance of the Election Authority and control variables.

	Dependent variable	
	Satisfaction with democracy in Sweden	
	Model 1	Model 2
Independent variables		
Confidence in the Election Authority	0.06*** (0.02)	0.03* (0.01)
Trust in the government	–	0.10*** (0.02)
Trust in the parliament	–	0.14*** (0.02)
Trust in politicians	–	0.13*** (0.02)

Grundtanken på pränt: Samma individer över tid

Table 6

Fixed effect regression parameters estimated when predicting satisfaction with democracy with the perceived job performance of the Election Authority and control variables.

	Dependent variable			
	Satisfaction with democracy in Sweden		Satisfaction with democracy in Region Västra Götaland	
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Independent variables				
Confidence in the Election Authority	0.06*** (0.02)	0.03* (0.01)	0.09*** (0.02)	0.08*** (0.02)
Trust in the government	–	0.10*** (0.02)	–	0.01 (0.02)
Trust in the parliament	–	0.14*** (0.02)	–	0.08*** (0.02)
Trust in politicians	–	0.13*** (0.02)	–	0.09*** (0.02)

Studie:

Effekter utanför Valmyndigheten kontroll

Valen 2018-2022

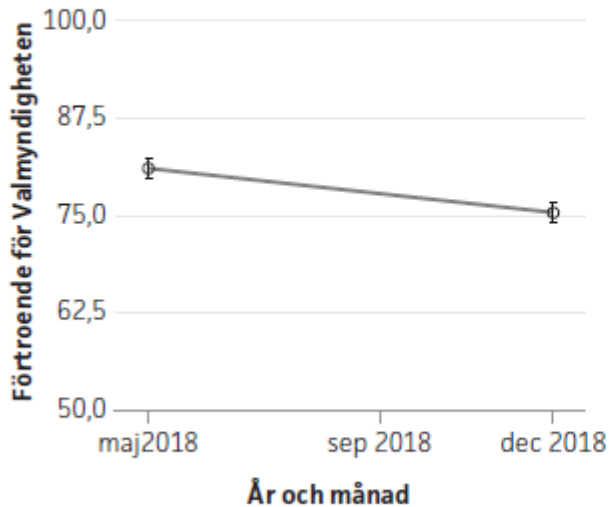

Statsvetenskapen: Vinnar- och förlorareffekter

Förtroende Valmyndigheten i allmänhet

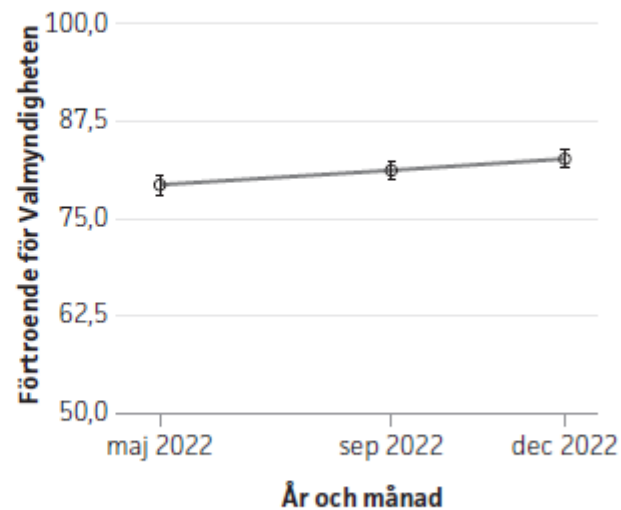
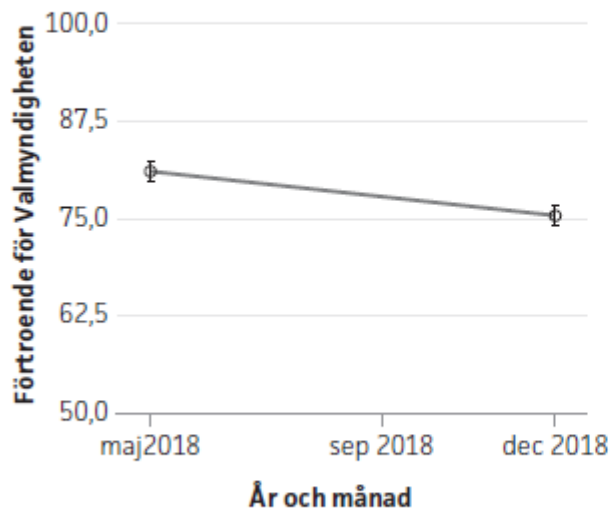
Figur 1. Medelvärden för panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten under valåret 2018 (panel a) och 2022 (panel b)

Förtroende Valmyndigheten i allmänhet

Figur 1. Medelvärden för panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten under valåret 2018 (panel a) och 2022 (panel b)

**Men vad mer gjorde att förtroendet för
Valmyndigheten ändrades?**

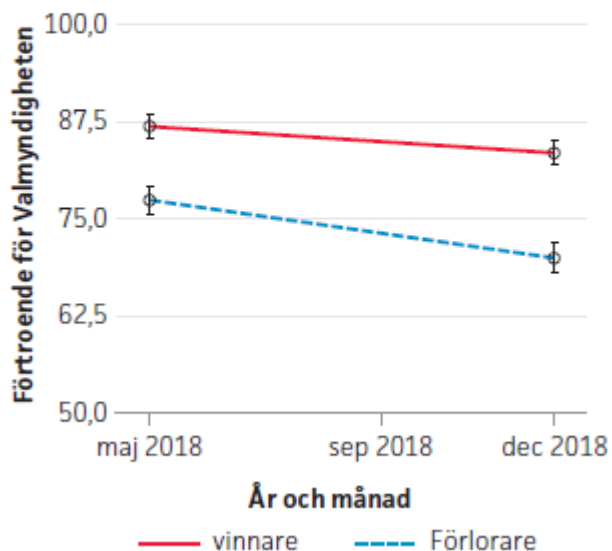

Vinnar- och förlorareffekter

Vinnar- och förlorareffekter

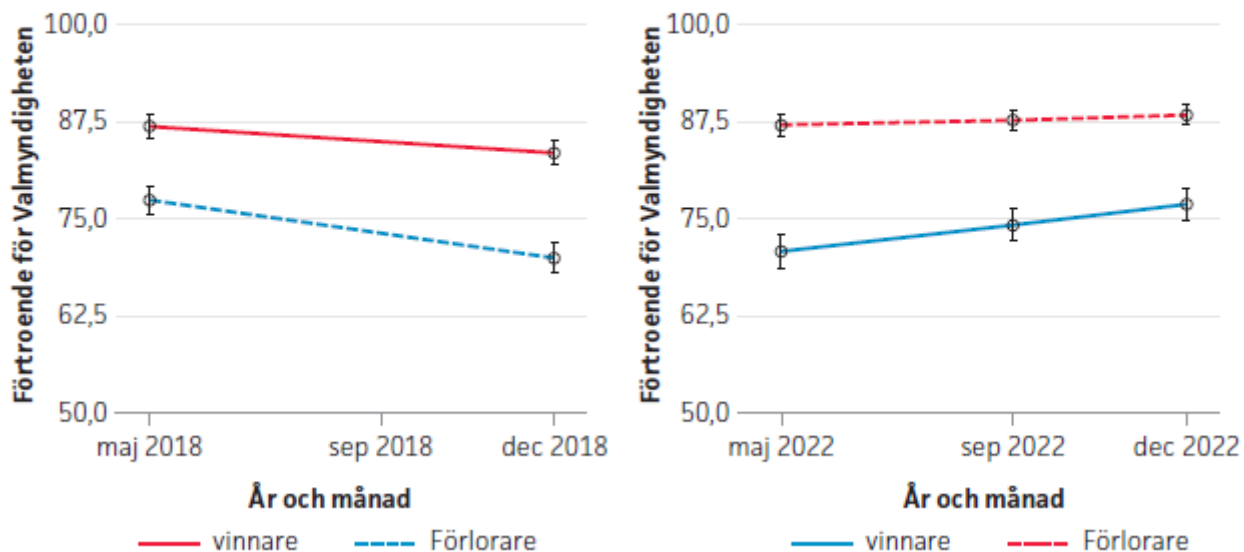
Figur 2. Medelvärden för panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten uppdelat på att rösta på ett vinnar- eller förlorarparti under valåren 2018 (panel a) och 2022 (panel b)

Vinnar- och förlorareffekter

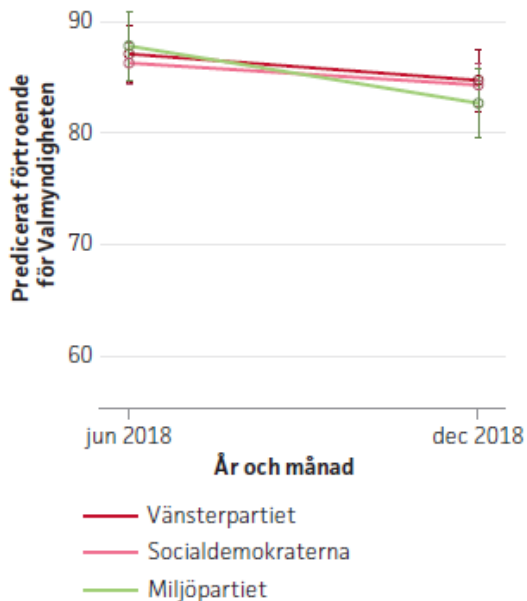
Figur 2. Medelvärden för panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten uppdelat på att rösta på ett vinnar- eller förlorarparti under valåren 2018 (panel a) och 2022 (panel b)

Valet 2018: Vinnar- och förlorareffekter

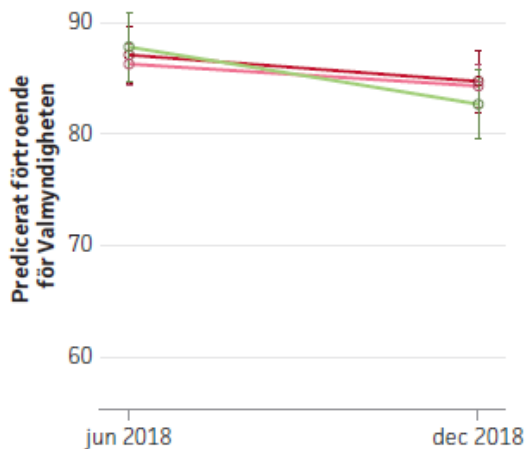
Figur 3. Predicerade medelvärden från random effects regression av panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten mellan vinnarna (panel a) och förlorarna (panel b)

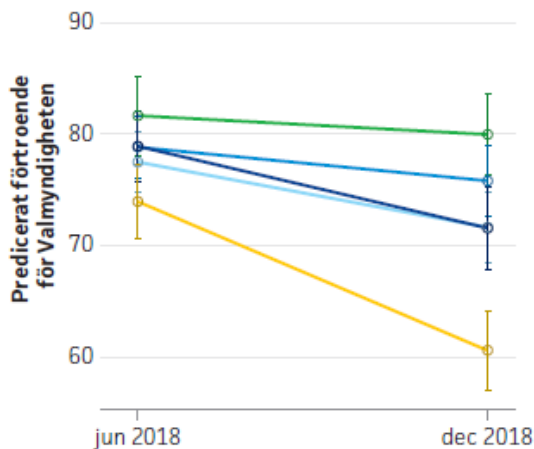

Valet 2018: Vinnar- och förlorareffekter

Figur 3. Predicerade medelvärden från random effects regression av panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten mellan vinnarna (panel a) och förlorarna (panel b)

— Vänsterpartiet
— Socialdemokraterna
— Miljöpartiet

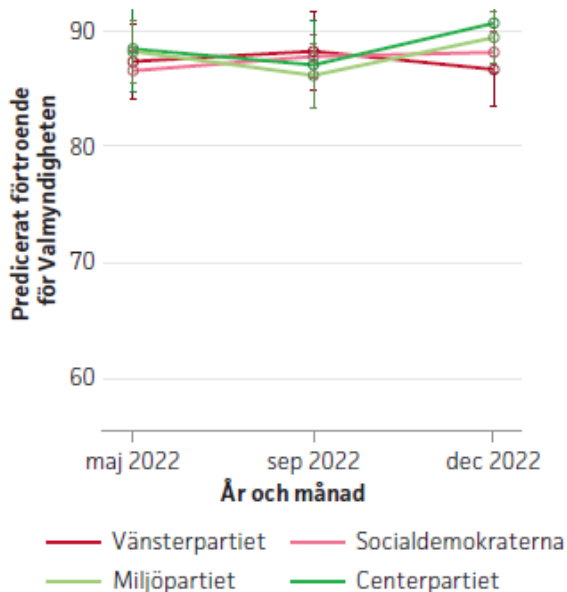

— Centerpartiet
— Liberalerna (fd Folkpartiet)
— Moderaterna
— Kristdemokraterna
— Sverigedemokraterna

Valet 2022: Vinnar- och förlorareffekter

Figur 4. Predicerade medelvärden från random effects regression av panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten mellan förlorarna (panel a) och vinnarna (panel b)

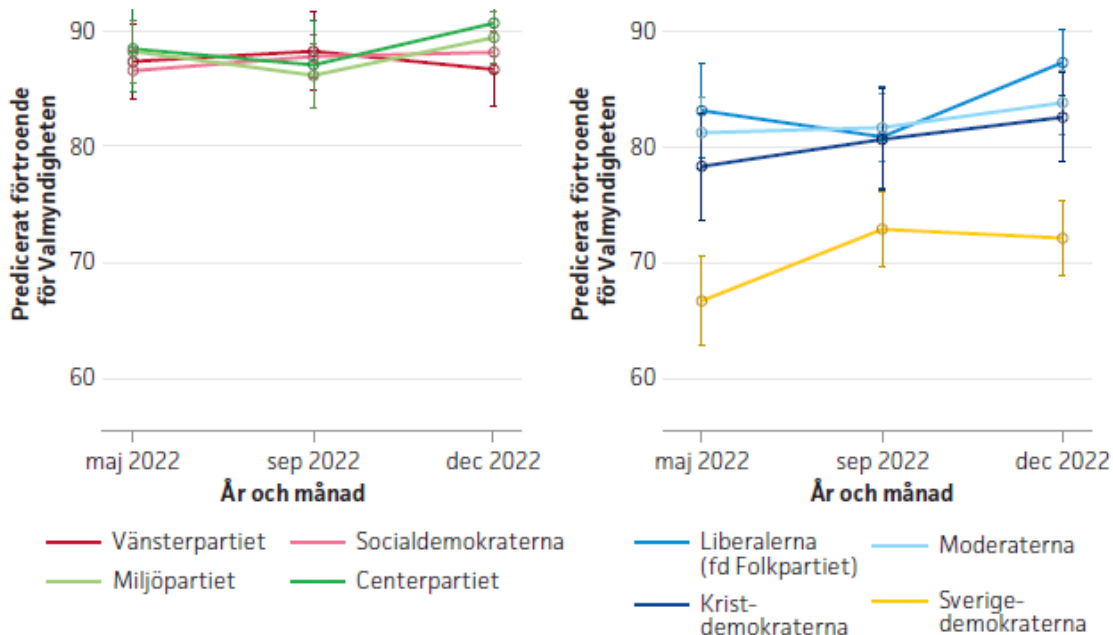

Valet 2022: Vinnar- och förlorareffekter

Figur 4. Predicerade medelvärden från random effects regression av panelmedlemmarnas förtroende för Valmyndigheten mellan förlorarna (panel a) och vinnarna (panel b)

Sammanfattning

Medborgarna uppfattar när myndigheter inte lyckas väl med sina uppgifter

Genom att lyckas med sina uppgifter kan tappat förtroende repareras

Externa faktorer kan också påverka förtroende, vid val vinnar- och förlorareffekter

Väljare av utfrysst parti reagerar allra starkast av att vinna ett val, polarisering leder sannolikt till olika storlek på vinnar- och förlorareffekten.

Tack!

Artikel om det misslyckade valet 2010

Artikel om vinnar- förlorareffekter 2018-2022

